

Zaaknummer 752901
Portefeuillehouder Hugo Bellaart
Voorstel Inzamelingswijze PMD

Aan de raad,

1 Beslispunten

De zienswijze vast te stellen om PMD in te zamelen door middel van nascheiding; zoals verwoordt in bijgevoegde zienswijze-brief.

2 Maatschappelijk effect

De gemeente Gooise Meren is duurzaam, leefbaar en toekomstgericht.

De GAD is onderdeel van de Regio Gooi en Vechtstreek, het samenwerkingsverband van de verschillende gemeenten. De GAD is de uitvoeringsorganisatie voor het gescheiden inzamelen van huishoudelijk afval. De wijze waarop PMD-fractie (Plastic, Metaal en Drankkarton) wordt ingezameld heeft een directe invloed op de leefomgeving en het leefgenot van de bewoners van de gemeente Gooise Meren.

3 Inleiding

Voor de PMD-fractie zijn er twee mogelijkheden om deze afvalstroom in te zamelen:

- *Bronscheiding*: hierbij wordt PMD gescheiden aangeboden door de inwoners. Dit is ook hoe het nu in de Regio gebeurt.
- *Nascheiding*: hierbij gaat de PMD van inwoners bij het restafval en wordt dit vervolgens bij de verwerker uit het restafval nagescheiden.

Bij het opstellen van de Grondstoffenvisie 2021 zijn de raden geconsulteerd over de visie en over de systeemkeuzes bronscheiden/nascheiden PMD. In december 2021 heeft het algemeen bestuur, na consultatie van de raden, besloten om het systeem van bronscheiden te continueren, vooral vanuit kostenoverwegingen. De Regio kon toen profiteren van een contract met een zeer gunstig verwerkingstarief dat nog eenmaal verlengd kon worden. Met de raden is toen afgesproken om begin 2024 de afweging opnieuw te maken, in de aanloop naar een nieuw contract.

Ten behoeve van de afweging toen was bureau KplusV gevraagd een doorrekening te maken van de effecten van een eventuele overstap. Uw raad heeft naar aanleiding van dat rapport een second opinion gevraagd die werd geleverd door bureau Royal Haskoning/DHV (bijlage 5). Hoewel RHDHV op een aantal aspecten tot andere observaties en conclusies kwam dan KplusV, bleef een financieel verschil bestaan als gevolg van het eerder genoemde gunstige verwerkingstarief.

In 2023 is het bureau KplusV opnieuw gevraagd een berekening uit te voeren (bijlage 3). De nadruk is komen te liggen op het financiële aspect, maar de integrale afweging bij afvalinzameling wordt gemaakt op basis van de afvaldriehoek zoals vastgesteld in de grondstoffenvisie, te weten: kosten, duurzaamheid en dienstverlening. Bij dit rapport is een toelichtende memo vanuit de regio opgesteld (bijlage 4).

Beleid en uitvoering van afvalverwerking is een door de gemeente aan de Regio Gooi en Vechtstreek overgedragen taak. Gelet op het feit dat afvalinzameling één van de meest zichtbare gemeentelijke taken is, is eerder toegezegd deze inzamelkeuze voor een zienswijze aan de raden van de regiogemeenten voor te leggen.

4 Concreet gevolg van dit besluit

Door dit raadsvoorstel wordt de Regio middels de zienswijze (bijlage 4) op de hoogte gebracht van de voorkeur van de raad van de Gemeente Gooise Meren met betrekking tot het inzamelen van PMD. Deze zienswijzen worden meegenomen ten behoeve van besluitvorming in de vergadering van het algemeen bestuur van de Regio op 27 juni 2024.

5 Argumenten en onderbouwing

1.1 Het rapport 'actualisatie rekenmodel nascheiding GAD' is gericht op de de kosten terwijl de andere twee aspecten van de afvaldriehoek, dienstverlening en duurzaamheid, evenzeer meewegen.

KplusV heeft in opdracht van het GAD een rapport opgeleverd waarin een rekenmodel is toegepast om de kosten in kaart te brengen die gemoeid zijn met een eventuele overstap van bronscheiding naar nascheiding van de PMD-fractie. Aan de hand hiervan heeft het Regionale portefeuillehoudersoverleg Milieu & Duurzaamheid een voorstel opgesteld met een advies aan het Algemeen Bestuur om aan de raden een zienswijze te vragen. Dit advies is dus grotendeels gebaseerd op het aspect kosten, terwijl voor de gemeente Gooise Meren de twee andere aspecten evenzeer meewegen. Voor een zorgvuldige, integrale afweging beschouwt de gemeente Gooise Meren derhalve alle drie de aspecten uit de afvaldriehoek.

1.2 Afweging op het aspect dienstverlening leidt tot een voorkeur voor nascheiding.

Ten aanzien van de dienstverlening zal nascheiding voor een groot deel van de inwoners als prettig worden ervaren, omdat het leidt tot minder minicontainers in de tuin. Ook wordt er van de inwoners, zowel gebruikmakend van minicontainers als van verzamelcontainers, minder gevraagd, omdat zij niet zelf hoeven te scheiden (gemak). Op dit aspect van de driehoek leidt dat daarmee tot een voorkeur voor nascheiding.

1.3 Afweging op het aspect duurzaamheid leidt tot een voorkeur voor nascheiding.

Ten aanzien van duurzaamheid zijn de landelijke resultaten van het PMD scheiden via bronscheiding of nascheiding op dit moment vergelijkbaar als het gaat om de hoeveelheid en de herbruikbaarheid. Voor nascheiding wordt een doorontwikkeling verwacht, waardoor de hoeveelheid her te gebruiken materiaal in de toekomst kan stijgen, omdat bij de huidige bronscheiding nog altijd een percentage PMD in het restafval achterblijft. Bureau KplusV wijst ook op voorbereidingen van verschillende afvalbedrijven om de capaciteit voor nascheiding uit te breiden. Bij bronscheiding zien wij tegelijkertijd afnemende scheidingsbereidheid. Broninzameling heeft weliswaar sinds de invoer een positief effect gehad op de bewustwording van het aandeel verpakkingen in huishoudelijk afval, maar nascheiding zal naar verwachting in de toekomst tot een hogere PMD-opbrengst leiden. Daarnaast leidt nascheiding tot minder verkeersbewegingen van inzamel- en transportvoertuigen. De GAD verwacht in ieder geval met drie vrachtauto's minder (een kwart van de voertuigen voor restafval en PMD) uit te kunnen. Daarmee is ook op het aspect duurzaamheid nascheiding overwegend in het voordeel.

1.4 De gemeente Gooise Meren komt tot een andere beoordeling van bepaalde kostenaspecten, gaat uit van een verschil van niet meer dan €240.000 en sluit ook een positief financieel effect van een overstap niet uit.

De analyse van KplusV toont dat de eenmalige kosten voor het overgaan op nascheiden ongeveer €780.000,- bedragen. Daarnaast wordt een jaarlijkse toename van kosten van €798.000,- verondersteld. Dit zijn de kosten voor de gehele Regio. Per inwoner komen de kosten neer op een eenmalige extra bijdrage van €3 per inwoner en een jaarlijkse toename van ongeveer €6.70 op de afvalstoffenheffing per huishouden. Hierbij is nog geen onderscheid gemaakt tussen eenpersoons- en meerpersoonshuishouden. De gemeente Gooise Meren komt tot een andere beoordeling van een aantal kostenaspecten waardoor het verschil tussen bron- en nascheiding kleiner is en het extra bedrag per inwoner zal afnemen. Ook een positief financieel effect van een overstap wordt niet uitgesloten. Voor de afweging nu gaat de gemeente Gooise Meren uit van een verschil van niet meer dan €240.000,- in het voordeel van bronscheiding, waar het rapport een verschil in kosten raamt van €798.000 structureel.

1.5 In het rapport wordt gerekend met Weesp als onderdeel van de Regio. Zonder Weesp zijn de structurele kosten €158.000 lager.

De data voor de recente berekening (2023) gaan uit van Weesp als aangesloten onderdeel van het verzorgingsgebied van de GAD. Weesp treedt met ingang van 2025 uit. De uittreding van Weesp is met hoge waarschijnlijkheid opgenomen in sensitiviteitsanalyse in het rapport van KplusV. De gemeente Gooise Meren is van mening dat met betrekking tot de afweging waarvoor de gemeente nu staat de uittreding als zekerheid kan worden beschouwd. Dit scheelt op jaarbasis in de totale jaarlijkse kosten €158.000. Kanttekening is dat de lagere kosten ook door een kleiner aantal huishoudens gedeeld worden.

1.6 In het rapport van KplusV is gerekend met 0 procent afkeur in de bronscheidingsberekening. Dit is zeer optimistisch. Wanneer wordt uitgegaan van 5 procent afkeur wordt het kostenverschil tussen bron- en nascheiding structureel verkleind met ongeveer €133.000.

Het landelijk gemiddelde van afkeur van brongescheiden PMD voor de vergoeding ligt op 10 procent en kan variëren tot wel 40 procent. In het geval van laagbouw ligt dit percentage vaak wat lager en bij hoogbouw hoger. De Regio bestaat uit ruwweg een derde hoogbouw en twee derde laagbouw. Een afkeur van 5 procent PMD lijkt daarom realistischer, zoals ook met hoge waarschijnlijkheid opgenomen in de sensitiviteitsanalyse. Afkeur leidt tot minder vergoeding vanuit het afvalfonds terwijl de verwerkingskosten toenemen. In het geval van 5 procent afkeur, wordt het verschil in kosten tussen bron- en nascheiding structureel verkleind met €133.000,-.

1.7 In de rapportage van KplusV is een verbrandingsbelasting verrekend over PMD, terwijl die alleen verschuldigd is voor te verbranden restafval. Het structurele verschil wordt €250.000 kleiner.

In de rapportage van KplusV is verbrandingsbelasting verrekend over de circa 7.500 ton PMD. Echter, er is alleen verbrandingsbelasting (€32,50 per ton) verschuldigd over daadwerkelijk te verbranden restafval, afgekeurd afval inclusief. Over nagescheiden PMD is derhalve geen verbrandingsbelasting verschuldigd. De 'second opinion' van bureau RHDHV (bijlage 5) deed in 2021 dezelfde constatering op het toenmalige rapport van KplusV. Dit levert een vermindering van bijna € 250.000 euro op. De gemeente Gooise Meren is van mening dat dit niet met een lage waarschijnlijkheid deel moet uitmaken van de sensitiviteitsanalyse, maar dat dit onderdeel moet zijn van de 'base case' conform de regelgeving.

1.8 Op een aantal andere aspecten dat meetelt voor het kostenplaatje, zoals het volume, de overslag, de afnemende scheidingsbereidheid en de hoeveelheid bijplaatsingen en zwerfafval rondom ondergrondse containers, komt de gemeente Gooise Meren tot een andere beoordeling dan het rapport van KplusV, waardoor de veronderstelde meerkosten lager kunnen worden.

De gemeente Gooise Meren is van mening dat er een aantal relevante zaken voor het kostenaspect niet is meegenomen. Een viertal voorbeelden hiervan zijn het volume, de overslag, de afnemende scheidingsbereidheid en de kosten in verband met bijplaatsingen.

De gemeente Gooise Meren vermoedt dat door het hogere soortelijk gewicht van restafval (een factor 4x van dat van PMD), de combinatie van restafval mét PMD significant inklinkt en derhalve minder volume in beslag neemt ten opzichte van PMD los van het restafval. Hierdoor is er minder frequent lediging nodig van de ondergrondse containers. Dit gebeurt namelijk op vulgraad. In het rapport is wel rekening gehouden met de afname voor het ledigen van minicontainers, maar niet voor het ledigen van de ondergrondse containers.

Het tweede voorbeeld betreft de overslag. Na het ledigen vindt bij bronscheiding overslag plaats in een hal: de PMD wordt gestort en een kraanwagen verwijderd stoorstoffen om afkeur zoveel mogelijk te beperken. Daarna moet het PMD weer geladen worden in transportcontainers. In het geval van nascheiding vindt die overslag niet plaats, maar kiest een inzamelwagen de combinatie van restafval en PMD direct in een transportcontainer. Het kostenvoordeel daarvan is niet nader beschouwd, maar als het volume effect zou leiden tot de afname van nóg een inzamelwagen (halvering is ook denkbaar bij inhuur) leidt dit al tot een verschil van €372.000,-.

Het derde voorbeeld betreft de geconstateerde afnemende scheidingsbereidheid. Tussen 2021 en 2023 is die met 14 procent afgenomen. In de sensitiviteitsanalyse wordt een scenario geschetst met een verdere verlaging van 5 procent. Iedere procent verlaging vertegenwoordigt een verlaging van het kostennadeel van nascheiding van €27.000,-. In de 'base case' wordt met deze afnemende bereidheid geen rekening gehouden. Tot slot is er in de analyse geen rekening gehouden met de afname van de hoeveelheid zwerfafval en 'bezemwagens' rondom de ondergrondse PMD containers. De bezemwagen zal hierdoor minder hoeven te rijden wat zorgt voor een afname van deze kosten. Concluderend acht de gemeente Gooise Meren kwantificering van bovengenoemde aspecten voor de afweging niet nodig. Dat zou nader onderzoek vergen. Maar een verdere verlaging acht de gemeente Gooise Meren aannemelijk.

1.9 Concluderend: wanneer de drie elementen van de afvaldriehoek samen worden afgewogen leidt dit overwegend naar de voorkeur voor nascheiding.

De afvaldriehoek bestaat uit drie aspecten te weten kosten, duurzaamheid en dienstverlening. Wanneer bron- en nascheiding met elkaar vergeleken worden scoort nascheiding positiever op de aspecten dienstverlening en duurzaamheid; op het aspect kosten scoort bronscheiding licht positiever (tegen de achtergrond van verdere besparingen onder 1.8) met een verwachte doorontwikkeling van het resultaat bij nascheiding. Op deze manier komt de afweging voor de gemeente Gooise Meren langs de afvaldriehoek uit op nascheiding.

6 Houd rekening met en onderbouwing

1.1 Er is nog onzekerheid omtrent de beleidsontwikkelingen van het Rijk en Europa

De toekomst qua wetgeving omtrent het inzamelen van PMD voor zowel Europa als Nederland is nog onduidelijk. Dat brengt het risico met zich mee dat als men nu kiest voor een andere inzamelmethode, zonder besluitvorming van het Rijk af te wachten, de situatie kan ontstaan dat de wijze van inzameling over een aantal jaar weer moet worden aangepast. De gemeente Gooise Meren beoordeelt dit risico als theoretisch. Vrijwel alle grote steden hebben in de afgelopen jaren, na eerdere invoering van bronscheiding, de stap weer teruggezet naar nascheiding. Bekende

voorbeelden zijn Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Eindhoven, maar ook Leiden en recent Almere. Het lijkt onwaarschijnlijk dat het Rijk contrair zou gaan aan die gemeentelijke besluiten over afvalinzameling waarvan de bevoegdheid krachtens de Wet Milieubeheer nadrukkelijk aan gemeenteraden is toebedeeld. Daarnaast voorziet KplusV in de nabije toekomst de inclusie van afvalverbranding onder het Europese emissiehandelssysteem (ETS). Momenteel ligt dit voorstel bij de Europese Commissie, waarna het naar alle waarschijnlijkheid in 2028 wordt ingevoerd. De invoering hiervan zal leiden tot oplopende kosten voor de verbranding van afval, vooral plastic. Dit maakt het aantrekkelijker om deze grondstof te scheiden en recyclen. Nascheiding biedt dan een groter potentieel hetgeen waarschijnlijk zal leiden tot een verdere uitbreiding van de capaciteit op dit vlak.

1.2 Ten aanzien van het aspect dienstverlening zal een aantal inwoners het scheidingsaspect missen.

Een deel van de inwoners wil door afval te scheiden een bijdrage leveren, of het gevoel hebben bij te dragen, aan afval- en milieubewustzijn in algemene zin. Broninzameling heeft sinds de invoer een positief effect gehad op de bewustwording van het aandeel verpakkingen in huishoudelijk afval bij inwoners. In navolging van de gemeente Amsterdam kan in het nascheiding scenario echter ingezet worden op betere scheiding voor GFT. Hiermee kan voor zowel bronscheiding van GFT zelf als voor de nascheiding van PMD uit restafval nog veel resultaat geboekt worden wat betreft de herbruikbaarheid. Het mes snijdt daarmee aan twee kanten. Naar verwachting zal het overgrote deel van de mensen blij zijn met het feit dat ze een afvalstroom minder hoeven te verwerken.

1.3 De gemeente Gooise Meren heeft bij wijze van 'second opinion' een narekening overwogen, maar geeft prioriteit aan een tijdige aanbesteding voor de benodigde capaciteit.

Met de afwijkende beoordeling van de gegevens in het rapport van KplusV heeft de gemeente Gooise Meren een 'second opinion' overwogen in de vorm van een narekening. Daarmee zou de gemeente Gooise Meren een mogelijk betere cijfermatige onderbouwing krijgen op het kostenaspect. Die nadere onderbouwing acht de gemeente Gooise Meren echter niet nodig om tot een afweging te komen. Tegelijkertijd zou een dergelijke narekening wel kunnen leiden tot vertraging in de besluitvorming en de aanbesteding. De gemeente Gooise Meren vindt het met het oog op de kosten belangrijker vroegtijdig de nodige capaciteit te vinden en laat daarom de narekening vooralsnog achterwege.

7 Duurzaamheid

Ten aanzien van duurzaamheid zijn de landelijke resultaten van het PMD scheiden via bronscheiding en nascheiding op dit moment vergelijkbaar als het gaat om de hoeveelheid en de herbruikbaarheid. Door de doorontwikkeling van de techniek bij nascheiding is de verwachting dat de opbrengst daar in de

toekomst nog kan stijgen. Broninzameling heeft weliswaar sinds de invoer een positief effect gehad op de bewustwording van het aandeel verpakkingen in huishoudelijk afval, maar nascheiding zal naar verwachting in de toekomst tot een hogere PMD-opbrengst leiden. Daarnaast leidt nascheiding tot minder verkeersbewegingen van inzamel- en transportvoertuigen. Inzet op betere afvalscheiding van GFT zal nascheiding van PMD uit restafval verbeteren, naast een hogere opbrengst bij GFT zelf.

8 Financiële onderbouwing

Voor de afweging nu gaat de gemeente Gooise Meren uit van een verschil van niet meer dan €240.000,- in het voordeel van bronscheiding, waar het rapport van KplusV een verschil in kosten raamt van €798.000 structureel. De gemeente Gooise Meren beoordeelt een aantal kostenaspecten anders, waardoor het verschil tussen bron- en nascheiding kleiner is en het extra bedrag per inwoner afneemt. Ook een positief financieel effect van de overstap wordt niet uitgesloten. De gemeente Gooise Meren is van mening dat een aantal zaken uit de sensitiviteitsanalyse onderdeel moeten zijn van de 'base case'.

9 Communicatie en participatie

Op 11 maart wordt er een regiopodium georganiseerd voor raadsleden om bijgepraat te worden over de afweging en het rapport van KplusV.

10 Uitvoering / tijdpad / evaluatie

Van 15 februari tot 10 mei kunnen gemeenten een zienswijze sturen naar aanleiding van het rapport van KplusV. De ontvangen zienswijzen van de verschillende gemeenten zullen in acht genomen worden voor de uiteindelijke besluitvorming voor bron- of nascheiding in het AB van 27 juni 2024.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Gooise Meren,

drs. E.M. Voorhorst,
Gemeentesecretaris

drs. H.M.W. ter Heegde,
Burgemeester

Bijlagen

1. Aanbiedingsbrief voor zienswijze PMD
2. Memo bij zienswijze keuze PMD bronscheiden of nascheiden
3. Actualisatie rekenmodel nascheiding GAD (rapport KplusV)
4. Zienswijzebrief gemeente Gooise Meren 'PMD-afweging'
5. Rapportage second opinion PMD RHDHV 2021

De Raad Gooise Meren

Gelezen het voorstel 'PMD-afweging' met zaaknummer van het college van burgemeester en wethouders,

Besluit

De zienswijze vast te stellen om PMD in te zamelen door middel van nascheiding; zoals verwoordt in bijgevoegde zienswijze-brief.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van de gemeente Gooise Meren,
gehouden op *(datum wordt ingevuld door de griffie)*

De griffier

De voorzitter

Mevrouw drs. M.G. Knibbe

drs. H.M.W. ter Heegde